

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 2. Rochus Gonsalvius ad Ibicuitum oppidi fundamenta jacid.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Chiriguana-
rum cura.*

TIBAO

*Didaci Tor-
res mori.*

*Funebris
pompa.*

CAPUT

*11.
Rochus G6
silvius ad
Ibicutum
oppidi fun-
damenta
jacet.*

*Crucis etc.
titio.*

creditumque est, eo apud Superos intercessore, prædixit hominem divinitus motum fuisse, ut vellet missionem hanc præfenti argento, & postmodum quingentorum aureorum censu juvare. Turcam hominem, nullis antea machinis domabilem, primo congressu ita devicit, ut se ei baptizandum statim traderet. Hispanam mulierem jam maritatum, & homines duos vitam regularem in speciem professos, Baptismi expetentes, secreto baptizavit. Vir honestus ob fugam uxoris mœstissimus divinitus monitus fuit, ut ad Didacum Torres acceptum præter ordinem indicium referret; optimo successu: nam Didacus, usurpatore ad se vocato, auctoritate interpositâ, scœminam restitui curavit. Alius Confessionem Sacramentalem præcepto tempore omittere volens, audiit derepentè vocem monentem, ut ad Didacum Torres de ea excipienda clam præmonitum pergeret. Franciscum Diastanium pro Paraquaria Romam Procuratorem viturum, prædixisse, ex literis ejus collectum est. Quaternas diebus singulis horas, & quandoque noctes integras, Divinorum meditationi tribuebat. Venerabile Sacramentum exquisitissimis modis colebat. Sacerdotale munus omnibus dignitatibus anteponere. Virgini Matri addictissimus erat, in cujus honorem Sacellum domesticum Chuquisacæ ad privatam pietatem alendam construxit, in quo quamdiu potuit optimus senex quotidie Sacrum faciebat. Nervosa in Concionibus, non curiosa sectabatur. Ne nostri juvenes assuescerent limatulis Concionum compositoribus, omnes è bibliotheca erutos vendidit: Sanctorum Patrum operibus ad usum expositis. Inter eos labores palmatis semper ei erat Æthiopum juvandum cura. Vulgatâ per Peruviam & Europam octogennarii senis erga miseram gentem sollicitudine, multi præstantes viri, inter quos Federicus Cardinalis Boromæus, Archiepiscopus Limensis, & alii Peruvix Episcopi, necnon Societatis Generalis, Apostolicum ministerium post tot gestos Magistratus, & fundationem duarum Provinciarum, amplissimis verbis ei gratulati sunt. Tribus postremis vitæ annis paraly si lectulo affixus, ne gravis esset aliis, accelerari sibi mortem ab pio Numine instanter postulavit. Voti compos, octogesimo octavo ætatis anno, ab inita Societate sexagesimo octavo, ab emissa professione quatuor Votorum quinquagesimo, vir, si regendi peritiam, si ardua quæque negotia ad exitum perducendi industriam, si multipliciter operum, & varietatem virtutum species, cum paucis Societatis nostræ Heroibus comparandus, placidissimè fati concessit. Favorem Clementis Octavi, quorundam Cardinalium, Regis Catholici, Hispaniæ Magnarum, Societatis Generalium, & plerorumque Peruvix Præsulum promeritus, eo tantum usus est ad Majorem Dei Gloriam promovendam, & miserorum sublevandam calamitatem. Cadaver funebriter elatum cohonestare Senatûs Regius, Magistratus Civilis & Ecclesiasticus, Ordines omnes, & urbs totâ, debitis lacrymis omnium patrem prosequentes. Eo mortuo Collegium Chuquisacense, Societatis firmissimam columnam cecidisse, pro monumento scripsit; & ego perfunctus officio stylum ad Urvaicam retraho, ubi Rochum Gonsalvium, Ibicutensem regionem magno animo ad Christi partes sollicitantem, videbimus.

IBICUTUS fluvius centum ab portu Boni-æris leucis, in opposito Japeyviensibus littore, Urvaicæ influit. Intererat autem propagationis Evangelicæ hujus fluminis accolæ ad fidem Christo dandum pellicere, ut his domitis ascensus fieret ad eos populos curandos, qui inter Urvaicam & mare Atlanticum variis in regionibus latissimè habitant. Eo sine Rochus Gonsalvius, manifesto vitæ discrimini caput obiciens, per Ibicutum scaphâ vectus, exiguo remigum numero tam diu navigavit, donec superatis quadraginta leucis ad Tabacæ potentis Casiquii terras appelleret: à quo benevolè exceptus longè faciliora rei gerendæ iniuria, quam existimaverat, invenit. Nam Tabaca, audito Christi Evangelio, in se recepit tantam Ethnicorum multitudinem cogere, quanta sufficeret ad justum oppidum condendum. Ad quod bonis auspiciis inchoandum, deturbatâ ingenti arbore, Crux fabricata est: cui erigendæ non sufficientibus viris, magnâ alacritate Barbaræ mulieres infantesque manus adinvêre. Secundum id, Sacello extemporaliter constructo, designatisque domorum arcibus, & baptizatis infantibus, Rochus Gonsalvius surgens oppidum Purifi-

caræ

catæ Virgini solemnî ritu dedicavit : & Sacerdotem de Societate propediem se missurum promittens , ad Urvaicam , quò eum officii sui negotia evocabant , ce- leerrimè renavigavit.

DIGRESSO Gonfalvio, interioris terræ incolæ, coniuratione factâ, arma sumunt, & arbitrati eum in Tabacæ pago adhuc esse, ad necem ei inferendam, demoliendâque novi oppidi initia, magno numero accurrunt: primo impetu Cru- cem dejiciunt, sacram Ædem comburunt, perniciem novæ legis fautoribus inter- minantur, hostiliter omnia evertunt. Secundus impetus fuit in Japeivientes con- jurare. Quarum rerum famâ ad Petrum Romerum & deinde ad Rochum Gonfal- vium delatâ, universam brevi pervasit turbavitque Urvaicam. Gonfalvius non cunctandum ratus, ad Regum oppidum revertitur, assumptoque Petro Romero, dissuadentibus licet Japeivientibus, certam mortem adiri uno ore clamantibus, ad- verso Ibicuito navigat. Viginti leucis progressu ab exploratoribus nuncium adfer- tur, indubiè periturum si ultra tenderet. Nihilominus ne summa rei periclitaretur, consulto prius Deo, & Petro Romero ad Regum oppidum remisso, unam se victi- mam pro omnibus offerens, ad locum diruti oppidi cum pauculis remigibus progred- itur. Ibi ab Tabacæ & vicinis Casiquiis cognovit, absentibus ipsis rem fuisse per- actam; & , quamvis adfuissent, nequaquam se tantæ hostium multitudini resistere potuisse. Hic non stetit generosi hominis pia temeritas, sed vocatis ad se interioris terræ aliquot Casiquiis, quâ authoritate, quâ præmiis, ab iis multum licet reluctan- tibus tandem impetrat, ut ad Tapensem regionem, Societatis laboribus postea cla- rissimam, rei restituendæ ergò, se ducerent. Eò delatus, dum explorat omnia, & animos Barbarorum ad condendum oppidum sollicitat, nunciant ultiores populos ad eum mactandum magnis viribus advolare: quorum primum insultum Casiquii amici utcumque quidem represserunt, sed cum majoribus copiis urgerentur, & jam res in deplorato esset, Gonfalvius in subito periculo vires ingenii exerens gran- dem librum, & ferram, quam ad usum fabricandarum Crucium secum ferebat, pro- mit: quarum rerum aspectu pavidi hostium exploratores, ad suos revertentes nun- ciavere, Rochum Gonfalvium ferreum instrumentum dentatum ferratumque secum adferre, quo aiebat innumeros homines nullo negotio detrueri posse: & cum compactis foliis colloqui, indubiè sufficientem vim habentibus ad integros exercitus delendos. Hoc audito Barbari ob suspicionem, quam de libris habent, & ferræ incognitam vim, timore percussus in fugam sese effundunt. Rochus verò Gonfalvius exploratâ terrâ, nondum maturam gentem deserens, dilatâ in aliud tempus expe- ditione, citatis itineribus Urvaicam repetit.

NON plures menses abiere, cum se refarciendæ expeditionis occasio obtulit: nam Rochus Gonfalvius, paulò post Piratinienfium Duce indicante, cognovit supra Piratinium fluvium locum Caasapaminium dictum aptissimum esse ad con- dendum oppidum, & circumjacentes populos non agrè fidem capessituros, si sol- licitarentur. In quam spem Gonfalvius Petrum Romerum ad se vocat, quocum Caasapaminienfium fines ingressus, obvios quidem habuit ducentos circiter Barbaros, armatâ manu nî retrocederet minitantes; sed hi ipsi Sociorum industriâ ad par- tes tracti consilia destinata promoventes, authores popularibus suis fuere Fidei Christianæ capessendæ. Quare sub ejusdem Purificatæ Virginis auspiciis novum oppidum Gonfalvius fundavit, traditumque Petri Romeri curæ in tantam brevi crevit frequentiam, ut ter mille capita primo anno censita sint, & hæcenus ibidem Societatis operâ supra septem millia Barbarorum sacro Fontelora fuisse ex authen- ticis codicibus constat.

IN Iguasuana regione novella gens miserum in modum fame afflictabatur, Sociis in Sanctæ Mariæ Majoris oppido ad extrema redactis, & incolarum plerisque ad antiqua latibula perpulsis: è quibus Claudius Ruyeriùs magno labore quadringentos ad oppidum postliminiò reduxit. Ex his, qui se reduci statim non passi sunt,

CAPUT
III.
Barbari oppi-
di surgentis
opus dilu-
stant.

*Barbarorum
fuer.*

*Gonfalvii
audax faci-
nus.*

*Ejusdem pia
temeritas.*

*Ingeniosum
factum.*

CAPUT
IV.
Caasapami-
niensis co-
lonia ædifi-
catur sub
nomine
Candelari-
æ.

*Ter mille ca-
pita redun-
tantur.*

CAPUT
V.
Gesta apud
Iguasuanos.